

Voortgangsrapportage CO₂-prestatieladder project KRW Oevers en Uiterwaarden 2014 1^e half jaar

Versie 1.0 31-10-2014
Aangepast in 2015

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

Voorwoord

Voor u ligt de 'voortgangsrapportage CO₂-reductie project KRW Oevers en Uiterwaarden" van de combinatie GMB- MvO KRW. Deze voortgangsrapportage is onderdeel van het CO₂-beleid van GMB en Martens en Van Oord. Het doel van deze rapportage is inzicht geven in de wijze waarop de combinatie omgaat met energieverbruik, energiebesparingsmaatregelen en de daarbij horende communicatie. De periode waarover gerapporteerd wordt is 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2014.

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Projectgegevens	5
2. Inzicht in energieverbruik	6
2.1 Energiestromen	6
2.2 CO ₂ -emissie begroting	6
2.3 Werkelijke emissies	7
3. Energie reductie	7
3.1 Bedrijfsdoelstellingen GMB - MvO.....	7
3.2 Overzicht mogelijke gebieden energie reductie.....	8
3.4 Maatregelen op het project.....	9
3.5 Kwantificering en status.....	11
4. Interne- en externe communicatie	11
4.1 Interne communicatie	11
4.2 Externe communicatie	12

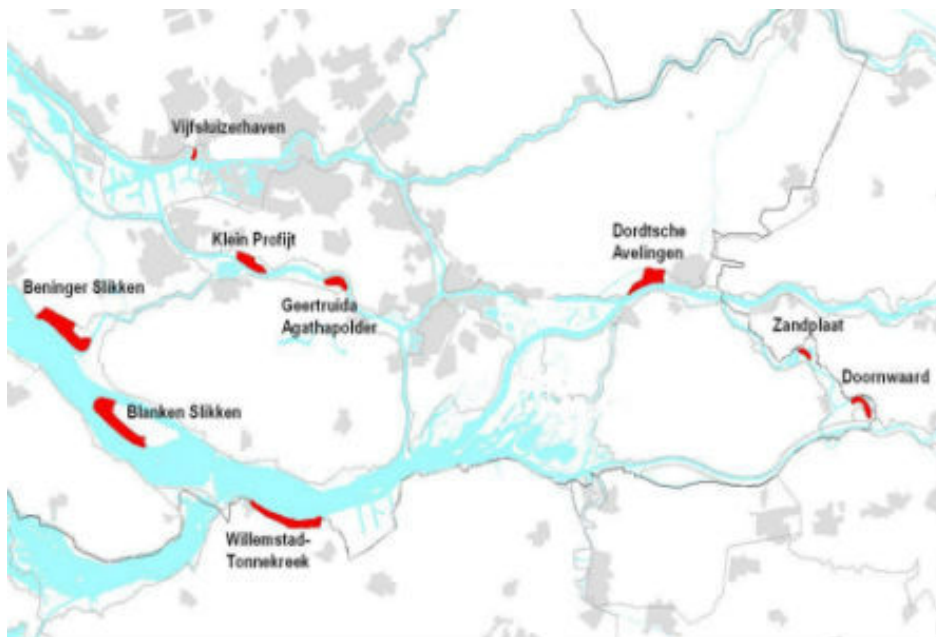
1. Inleiding

1.1 Projectgegevens

Het project Kaderrichtlijn Water Oevers en Uiterwaarden (kortweg KRW genoemd) voorziet in natuurlijkere en schonere wateren door de aanleg van natuurvriendelijke oevers, nevengeulen en strangen op verspreid liggende locaties. Door deze maatregelen krijgen waterplanten, vissen en in het water levende kleine dieren meer ruimte om te leven. De werkzaamheden vinden plaats van september 2013 tot in ieder geval maart 2015.

Het projectgebied ligt in Zuid-Holland en omvat 9 locaties waar oeverlengte gecreëerd zal worden om de waterkwaliteit te bevorderen. De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit droog grondwerk, baggerwerk, zandleveranties en kust- en oeverwerk.

Bij de aanbesteding is niet alleen gekeken naar de inschrijfprijs, er is gekeken naar wat de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) was. In het bijzonder publieksgericht netwerkmanagement en duurzaamheid speelden een grote rol in de beoordeling. Het project is aangenomen met een gunningsvoordeel gebaseerd op trede 5 van de CO₂-prestatieladder. Combinatie GMB – MvO KRW maakte een plan van aanpak waarin veel rekening wordt gehouden met de omgeving. Zo vindt al het vervoer plaats over water, dit om de omgeving zo min mogelijk tot last te zijn. De uiteindelijke werkwijze zal mede bepaald worden aan de hand van de wensen van buurtbewoners. De EMVI-plannen zijn door de opdrachtgever erg goed beoordeeld. Dit leverde de combinatie GMB - MvO KRW een fictieve korting en daardoor fictief de laagste prijs op.

Figuur 1: De 9 deelprojecten. Bron RWS.nl

2. Inzicht in energieverbruik

Halfjaarlijks worden de energiestromen van het project KRW inzichtelijk gemaakt en gerapporteerd. De combinatie GMB – MvO KRW heeft ervoor gekozen om de energiestromen gezamenlijk in kaart te brengen. De energiestromen worden omgerekend naar CO₂-emissies, waardoor de impact van project KRW op het milieu inzichtelijk wordt.

2.1 Energiestromen

Het project is sinds augustus 2013 in uitvoering. De werkzaamheden voor het project bestaan voornamelijk uit droog grondwerk, baggerwerk, zandleveranties en kust- en oeverwerk. Het project wordt aangestuurd vanuit het duurzame kantoorpand van MvO in Oosterhout. In tabel 1 staan de op het project aanwezige energiestromen weergegeven.

Energiestromen	Toelichting	Check coördinator duurzaamheid 2013	Check coördinator duurzaamheid 2014
Scope 1 - Directe emissies			
Brandstof droog bouwmaterieel	Inzet van materieel	OK	OK
Brandstof nat bouwmaterieel	Inzet van materieel	OK	OK
Brandstof trucks	Inzet van materieel	N.V.T.	N.V.T.
Brandstof bedrijfsauto's	Inzet van materieel	OK als percentage van bedrijfsinventaris	OK als percentage van bedrijfsinventaris
Aardgas projectkantoor	N.V.T. in pand MvO	N.V.T.	N.V.T.
Verbruik van gassen - propaan	N.V.T. in pand MvO	N.V.T. N.V.T.	N.V.T. N.V.T.
Verbruik van koelmiddelen	N.V.T. in pand MvO	N.V.T.	N.V.T.
Scope 2 - Indirecte emissies			
Elektriciteit projectkantoor	N.V.T. in pand MvO	N.V.T.	N.V.T.
Zakelijk gebruik privéauto's	N.V.T. Geen werknemers met privéauto	N.V.T.	N.V.T.
Scope 3 - Indirecte emissies			
Ingekochte materialen	- Gebroken puin (vervangen door gereinigde breuksteen), Zinkstukken (wiepen), Zand, Breuksteen, - FSC Hout (kleine hoeveelheid)	JA	JA
Ingehuurd materieel derden	- Inhuur kraanschip - Inhuur duwbotten	JA JA	JA JA

Tabel 1: Energiestromen project.

2.2 CO₂-emissie begroting

De verwachte CO₂-emissies door de verschillende CO₂-bronnen zijn voorafgaand aan de uitvoering begroot. In tabel 2 staan de begrote emissies voor het project weergegeven. De berekening is beschreven in het document *CO₂-begroting ontwerp*.

Scope / Jaar	2013	2014	2015	Totaal
Scope 1 - Directe emissies	334	642	642	1.606
Scope 2 - Indirecte emissies	0	0	0	0
Scope 3 - Indirecte emissies	369	738	738	1.846
Totaal	703	1.380	1.380	3.452

Tabel 2: CO₂ emissie begroting per scope.

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

T.o.v. de voortgangsrapportage 2013 1^e half jaar is er een aanpassing gedaan aan de hoeveelheid scope 3 emissies. Er zijn meer emissies voor het inkopen van materiaal meegenomen.

2.3 Werkelijke emissies

Het project is sinds augustus 2013 in uitvoering. De werkelijke emissies vanaf augustus 2013 tot en met 30 juni 2014 zijn weergegeven in tabel 3.

Scope / Jaar	2013	2014	2015	Totaal
Scope 1 - Directe emissies	112	179 173	0	291 285
Scope 2 - Indirecte emissies	0	0	0	0
Scope 3 - Indirecte emissies	440 276	77*	0	517 353
Totaal	552 388	256 250	0	809 638

Tabel 3: Werkelijke emissies

* Emissies van ingehuurde kraanschepen nog niet bekend op datum van publicatie. [Aanpassingen aan de hand van wijzigingen 2015](#)

3. Energie reductie

Het reduceren van energie is voor, zowel GMB als MvO, een speerpunt binnen het beleid. Voor het project KRW zijn door GMB en MVO verschillende energie- en CO₂-reducerende maatregelen doorgevoerd. De maatregelen die op het project KRW zijn doorgevoerd dragen bij aan de voortgang t.o.v. de bedrijfsdoelstellingen van GMB en MvO. In dit hoofdstuk worden eerst de bedrijfsdoelstellingen van beide bedrijven beschreven. Verder wordt een overzicht van de mogelijke energiebesparingsgebieden, inclusief project specifieke- en uit het energiebeleid afgeleide energie besparende maatregelen beschreven. In het laatste deel van het hoofdstuk wordt de verwachte CO₂-uitstoot vergeleken met de daadwerkelijke CO₂-emissies.

3.1 Bedrijfsdoelstellingen GMB - MvO

GMB en MvO hebben beide doelstellingen voor CO₂-reductie opgesteld. Waar GMB de bedrijfsdoelstelling afzet tegen de gerealiseerde omzet, heeft MvO een reductiedoelstelling in absolute tonnen CO₂-uitstoot. De doelstellingen gelden voor de directe (scope 1) en indirecte (scope 2) CO₂-emissies. Voor het project KRW worden geen aparte doelstellingen geformuleerd, aangezien de resultaten in de projecten onderdeel zijn van het wel dan niet halen van de bedrijfsdoelstellingen.

Doelstelling GMB

Ten opzichte van referentiejaar 2009 wil GMB voor 2015 de CO₂ emissie door directe- en indirecte emissie (scope 1 en scope 2) met 22% per miljoen euro omzet verminderen (3,66% per jaar). Voor scope 3 richt GMB zich op het verminderen van CO₂-uitstoot van betonstraatstenen (2% tussen 2009 en 2015) en op de emissies van rioolwaterzuiveringsinstallaties in de gebruiksfase (40% per RWZI per jaar in 2012 t.o.v. 2006).

Doelstelling MvO

Ten opzichte van het basisjaar 2009 (17.165 ton CO₂ waarvan 16.961 scope 1 206 ton scope 2 gerelateerd) wil MvO 10% CO₂ reduceren in 2020 (in totaal 1.717 ton). De CO₂-reductie dient voor 90% (1.545 ton) in scope 1 en 10% (172 ton) in scope 2 gerealiseerd te worden. Jaarlijks dient 156 ton, waarvan 140 ton scope 1 en 16 scope 2 ton, CO₂ gereduceerd te worden. Voor scope 3 richt MvO zich op het reduceren van de CO₂-emissies van de scheepvaart binnen de projecten Grave en Sambeek (8% tussen 2012 en 2015) en op het informeren over het belang van- en mogelijkheden om CO₂-reductie te realiseren, voor alle (100%) schepen die Granulight varen in 2013/2014.

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

3.2 Overzicht mogelijke gebieden energie reductie

Al tijdens de ontwerpfase van het project is onderzocht waar de mogelijkheden voor CO₂-reductie liggen. De gebieden waar mogelijkheden liggen voor CO₂-reductie per scope zijn:

- Scope 1: Verminderen gasolieverbruik van trucks en droog- en nat bouwmaterieel
- Scope 2: Verminderen elektraverbruik van pand
- Scope 3: Verminderen van gasolieverbruik van ingehuurd (transport)materieel
- Scope 3: Verminderen emissies van ingekocht materiaal

Het is de verwachting dat de meeste emissies zullen vrijkomen door het verbruik van gasolie (scope 1 en 3), aangezien het een project is waar veel materieel ingezet wordt.

3.4 Maatregelen op het project

Martens en Van Oord doet er zijn er een aantal project specifieke maatregelen doorgevoerd. In de tabel is een overzicht van de verschillende maatregelen en of deze daadwerkelijk zijn toegepast weergegeven.

Nr.	Maatregel	(deel) project	Scope	Doel	Check Coördinator duurzaamheid 2013	Check Coördinator duurzaamheid 2014
1	Optimale inzet schepen en scheepsgrootte. Het inzetten van duwbakken en het scheepstype aanpassen aan de vaarwegklasse. Inzet van schepen met 210 ton extra laadvermogen t.o.v. begroting.	Heel project	1 en 3	Minder brandstofverbruik	UITGEVOERD	UITGEVOERD
2	Optimalisatie ontwerp door verkleinen dam, besparen op breuksteen 10/60.	Beninger-slikken	1 en 3	Minder brandstofverbruik, minder materiaalgebruik.	UITGEVOERD	UITGEVOERD
3	Toepassen restproduct uit groeves als filtermateriaal. Er is weinig vraag naar dit restproduct. Indien ander materiaal wordt toegepast, moet het eerste gebroken worden (extra handeling) voordat het verkocht kan worden.	Willemstad-Tonnekreek	3	Toepassen restproducten	UITGEVOERD	UITGEVOERD
4	Hergebruik gerecyclede breuksteen uit spoorwerken i.p.v. gebroken puin. Er hoeft geen puin gebroken te worden en het wordt getransporteerd vanaf Moerdijk (korte transportafstand)	Willemstad –Tonnekreek Beninger-slikken en Blanken Slikken	1 en 3	Minder brandstofverbruik, toepassen restproduct i.p.v. inkopen materiaal.	70% UITGEVOERD REST 2014	90% UITGEVOERD LOOPT NOG
5	Niet afvoeren wilgenbomen door aanpassen ontwerp. Minder transport tussen de projectlocatie en de verwerkingslocatie. Deel van wilgenbomen worden afgevoerd voor toepassing als biomassa.	Klein Profijt Geertruida Agathapolder	1	Minder brandstofverbruik, minder transport, minder aantasting natuur.	UITGEVOERD	WORDT NOG STEEDS UITGEVOERD GEERTRUIDA AGATHA POLDER
6	Hergebruik kernmateriaal uit andere projecten Martens en Van Oord naast KRW	Willemstad-Tonnekreek Beninger-Slikken en Blanken Slikken	3	Minder brandstofverbruik door kleine afstand	UITGEVOERD RUIJTE VOOR DE LEK	2014 1 ^E HALF JAAR NIETS

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

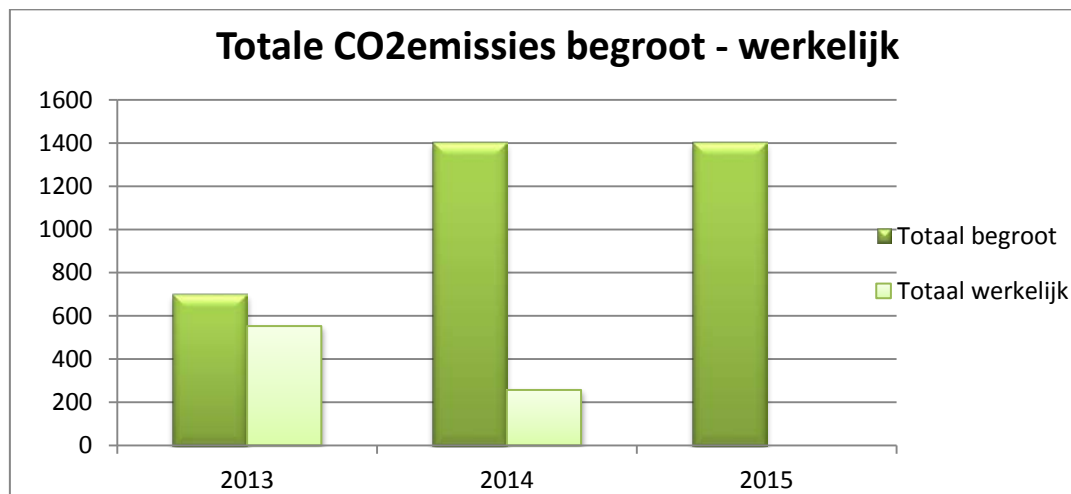
7	Toepassen voorgeschreven klassieke zinkstukken voor bodem/oeverbescherming.	Blanken Slikken en Blanken Slikken	3	Gebruik van natuurlijke materialen	50% UITGEVOERD Beninger slikken UITGEVOERD Blanken Slikken 2014	100% UITGEVOERD
8	Toepassen van FSC hout voor het maken van 4 bruggen.	Geertruida Agatha polder Klein profijt Dordtse Avelingen	3	Product met keurmerk toepassen	NIET UITGEVOERD Q4 2014	100% UITGEVOERD
9	Gebruik SharePoint voor document- en informatie uitwisseling.	Heel project	3	Minder papierverbruik	UITGEVOERD	UITGEVOERD
10	Vergroten bewustwording intern door communicatie. Informeren medewerkers van GMB, MvO en de onderaannemers over het belang van CO ₂ -reductie en over de genomen maatregelen in het project.	Heel project		Bewustwording	Zie communicatie	Zie communicatie
11	Inzet van stalen rijplaten voor verlagen rolweerstand.	Zandplaat	1	Minder brandstofverbruik	NIET UITGEVOERD Q3 2014	100%
12	Monitoren gasolieverbruik kraanschepen	Heel project	3	Minder brandstofverbruik	UITGEVOERD Kraanschepen Zevenmorgen	Nog geen antwoord Zevenmorgen
13	Informeren schepen over belang CO ₂ -reductie met informatiepakket	Heel project	3	Bewustwording	NIET UITGEVOERD in 2014 toepassen	NIET UITGEVOERD

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

3.5 Kwantificering en status

In figuur 2 zijn de verwachte CO₂-uitstoot en de werkelijke CO₂-uitstoot weergegeven.

Figuur 2: Verschil begrote - werkelijke CO₂-emissies.

In 2013 is er minder CO₂-uitstoot dan begroot uitgestoten. Het project is sinds augustus 2013 in uitvoering. Voor 2014 (met name het tweede half jaar) wordt verwacht dat de CO₂-emissies gaan stijgen, aangezien er meerdere deelprojecten in uitvoering gaan.

4. Interne- en externe communicatie

Voor het project KRW zijn door de combinatie GMB – MvO KRW verschillende interne en externe communicatieactiviteiten gepland. Voor de algehele project communicatie wordt gebruik gemaakt van een communicatieplan, opgesteld door communicatiebedrijf Podium. In dit communicatieplan staat beschreven welke onderwerpen (waaronder CO₂) en middelen er gebruikt worden. In dit hoofdstuk wordt dieper ingezoomd op de interne en externe communicatie specifiek gericht op het onderwerp energiebesparing en CO₂ reductie.

4.1 Interne communicatie

De interne communicatie is er op gericht om alle medewerkers van GMB, MvO en de onderaannemers te informeren over de CO₂-prestaties en CO₂-reducerende maatregelen in het project. Voor het informeren van de werknemers wordt gebruik gemaakt van de kickoff voor aanvang van de start van het (deel)project en van toolboxmeetings. Daarnaast wordt men ook bereikt door (de middelen van) de externe communicatie over het project, wat beschreven staat in §4.2.

4.2 Externe communicatie

De externe communicatie is er op gericht alle externe stakeholders te informeren de CO₂ prestaties en CO₂-reducerende maatregelen van de combinatie op het project. Het belangrijkste document om alle externe stakeholders te informeren is de halfjaarlijkse voortgangsrapportage CO₂-prestatieladder, aangezien hierin de energiestatistiek, de energiebesparende maatregelen en de communicatiemomenten behandeld worden.

Eén van de belangrijkste externe stakeholders is de opdrachtgever Rijkswaterstaat. Iedere 4 weken vindt er een voortgangsoverleg plaats. Indien er nieuwe ontwikkelingen zijn op het gebied van CO₂, worden deze als eerste in het voortgangsoverleg besproken. Naast de reguliere voortgangsoverleggen is de combinatie GMB – MvO KRW in dialoog gegaan met de opdrachtgever over de genomen energie- en CO₂-besparende maatregelen in het project (zie ook tabel 1). De insteek is om halfjaarlijks de voortgang te bespreken.

Voor de overige externe belanghebbenden binnen het project is een stakeholderanalyse uitgevoerd (opvraagbaar bij de projectleiding) waarin alle belanghebbenden binnen de verschillende deelprojecten in kaart zijn gebracht. Naast de voortgangsrapportages zijn de project specifieke informatieavonden en de project specifieke sites van Rijkswaterstaat belangrijke communicatiemiddelen om de externe stakeholders te bereiken. Tijdens de informatieavonden voor de omwonenden en belangstellenden worden de CO₂-reducerende maatregelen van het project behandeld. De aanwezigen kunnen daar vragen over het CO₂-beleid stellen, waarop RWS en GMB-MvO KRW actief kunnen inspelen. In tabel 1 staat een overzicht van de verschillende communicatiemomenten waarbij het onderwerp CO₂ behandeld wordt weergegeven. In de tabel zijn de voortgangsoverleggen met de opdrachtgever niet weergegeven, aangezien deze standaard iedere 4 weken plaatsvinden.

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]

Onderwerp	Doelgroep	Datum	Middel	Verantwoordelijke(n)	Link	Check coördinator duurzaamheid Uitgevoerd?
Projectgebied Willemstad-Tonnekreek	Omwonenden en belangstellenden	17-05-2013	Infoavond	Projectleiding	[link]	Ja
CO2-dialoog maatregelen project	RWS projectleiding KRW	14-06-2013	Dialoog	Projectleiding	-	Ja
Projectgebied Zandplaat + Doornwaard	Omwonenden en belangstellenden	20-03-2014	Infoavond	Projectleiding		Ja
Doelstellingen (bedrijf) GMB / MvO, energieverbruik + reductiemaatregelen 01-01-2013 - 30-06-2013	Alle externe stakeholders	2013 Q3	Voortgangsrapportage	Projectleiding	[link]	Ja
Projectgebied Klein Profijt	Omwonenden en belangstellenden	2013 Q3	Infoavond	Projectleiding		Ja 10-2-2014
Artikel Autograaf project KRW en duurzaamheid	Autograafontvangers en bezoekers website Martens en Van Oord	2013 Q3	Autograaf	Afdeling Marketing en Communicatie MVO		Ja
Projectgebied Vijfsluizerhaven	Omwonenden en belangstellenden	2013 Q4	Infoavond	Projectleiding		17-10-2014
Projectgebied Geertruida-Agathapolder	Omwonenden en belangstellenden	2013 Q4	Infoavond	Projectleiding		n.v.t.
Projectgebied Dordtsche-Avelingen	Omwonenden en belangstellenden	2013 Q4	Infoavond	Projectleiding		2015
Doelstellingen (bedrijf) GMB / MvO, energieverbruik + reductiemaatregelen 01-07-2013 - 31-12-2013	Alle externe stakeholders	2014 Q1	Voortgangsrapportage	Projectleiding	[link]	Ja
CO2-dialoog maatregelen project	RWS projectleiding KRW	2014 Q1	Dialoog	Projectleiding		GECANCELLED
Doelstellingen (bedrijf) GMB / MvO, energieverbruik + reductiemaatregelen 01-01-2014 - 30-06-2014	Alle externe stakeholders	2014 Q4	Voortgangsrapportage	Projectleiding	[link]	Ja
CO2-dialoog maatregelen project	RWS projectleiding KRW	2014 Q3	Dialoog	Projectleiding		GECANCELLED
Doelstellingen (bedrijf) GMB / MvO, energieverbruik + reductiemaatregelen 01-07-2014 - 31-12-2014	Alle externe stakeholders	2015 Q1	Voortgangsrapportage	Projectleiding	[link]	
CO2-dialoog maatregelen project	RWS projectleiding KRW	2015 Q1	Dialoog	Projectleiding		GECANCELLED
Doelstellingen (bedrijf) GMB / MvO, energieverbruik + reductiemaatregelen 01-01-2015 - 30-06-2015	Alle externe stakeholders	2015 Q3	Voortgangsrapportage	Projectleiding	[link]	

Tabel 4: Overzicht communicatie

De bij de informatieavond gebruikte presentaties worden zo snel mogelijk na toegankelijk gemaakt via de project specifieke sites van Rijkswaterstaat (zie link).

[Handtekening Coördinator duurzaamheid]

[Handtekening projectleider]